

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΘΕΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΝΘΕΣΗ

ΠΡΟΘΕΣΗ	ΣΗΜΑΣΙΑ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
άμφι	1. και στα δυο μέρη, και από τα δύο μέρη	πχ. άμφινοῶ = είμαι δίγνωμος
	2. ολόγυρα	πχ. άμφιπεροκτίονες =που κατοικούν ολόγυρα
ανά, (άν-)	1. Επάνω, προς τα επάνω	πχ. ανάγω , άναβαίνω
	2. Πάλι, ξανά	πχ. άνερωτῶ
	3. Οπίσω	πχ. άναποδίζω

ΔΙΑΚΡΙΣΗ [ΠΡΟΣΟΧΗ!]

Η πρόθεση **ανά** στη μορφή **άν-**, όταν το β' συνθετικό αρχίζει από φωνήεν, συμπίπτει στην προφορά και στη γραφή με το στερητικό **ά-** στην μορφή **άν-** όταν το συνθετικό αρχίζει από φωνήεν . Η διάκριση απαιτεί προσοχή.

Πχ. άνέστιος

άνευρίσκω

άνεύχομαι

ΠΡΟΘΕΣΗ	ΣΗΜΑΣΙΑ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
άντί, (άντ-, άνθ-)	1. Αντίκρυ ,απέναντι	πχ. άντιβαίνω
	2. Εναντίον	πχ. άνταγορεύω
	3. Με τη σειρά μου	Πχ. άντιβοηθῶ
	4. Όμοιος με..	πχ. άντίθεος
	5. Σε αντικατάσταση	πχ. άνθύπατος
ΠΡΟΘΕΣΗ	ΣΗΜΑΣΙΑ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

άπό, (άπ-, άφ-)	1. Μακριά από, χωριστά από	πχ. άπέρχομαι, άποτέμνω
	2. Ολοκληρώνω κάτι	πχ. άπεργάζομαι
	3. Παύω να	πχ άποφοιτώ
	4. Πάλι, πίσω	πχ άποδίδωμι, άπαιτώ
	5. Δεν...	πχ άπαξιώ
ΠΡΟΘΕΣΗ	ΣΗΜΑΣΙΑ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
Διά, (δι-)	1. από τη μια ως την άλλη μεριά	πχ διαβαίνω
	2. ως το τέλος	πχ διαμάχομαι
	3. πέρα για πέρα	πχ διαφθείρω , διάβροχος
	4. χωριστά σε δυο	πχ διαιρώ
	5. αμοιβαιότητα και άμιλλα	πχ διατοξεύομαι
ΠΡΟΘΕΣΗ	ΣΗΜΑΣΙΑ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
Είς	1. Μέσα σε, μπαίνω μέσα σε...	πχ εισβαίνω , είσδύω (=γλιστρώ μέσα σε..)
	2. Καλά, με ακρίβεια	πχ είσορώ

ΠΡΟΘΕΣΗ	ΣΗΜΑΣΙΑ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
έν, (έμ-, έγ-, έλ-, έρ-)	1. Μάλλον , κάπως	πχ έμπικρος
	2. Με... [κτήση]	πχ έμψυχος έμμελής
	3. Μέσα σε...	πχ. ένοικῶ
	4. Πολύ , εντελῶς	πχ έμφοβος, έμπλεως
ΠΡΟΘΕΣΗ	ΣΗΜΑΣΙΑ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
έπί, (έπ-, έφ-)	1. Κοντά	σε πχ. έφέστιος
	2. Κατόπιν	πχ έφέπομαι
	3. Επάνω σε	πχ έφιππος
	4. Εναντίον	πχ έπέρχομαι
	5. Πάρα πολύ	πχ έπιποθῶ
ΠΡΟΘΕΣΗ	ΣΗΜΑΣΙΑ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
Κατά, (κατ-, καθ-)	1. εναντίον	πχ κατηγορῶ
	2. πίσω	πχ κατάγω
	3. χωριστά	πχ κατανέμω
	4. προς τα κάτω	πχ. κατέρχομαι
ΠΡΟΘΕΣΗ	ΣΗΜΑΣΙΑ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

μετά, (μετ- , μεθ-)	1. μαζί	πχ μετέχω
	2. κατόπιν	πχ. Μεταδόρπιος
	3 αλλιώς , διαφορετικά	πχ μεταγινώσκω
ΠΡΟΘΕΣΗ	ΣΗΜΑΣΙΑ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
παρά, (παρ-)	1 παράλληλα	πχ παραπλέω
	2 κοντά σε	πχ παράκειμαι
	3 κρυφά	πχ παραδύομαι
	4 εναντίον	πχ παράνομος
	5 εσφαλμένα	πχ παρακούω
ΠΡΟΘΕΣΗ	ΣΗΜΑΣΙΑ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
περί	1 γύρω	πχ. περιβάλλω
	2 υπεροχή	πχ περίεμι , περιγίγνομαι (τινός) (=υπερισχύω)
	3 πάρα πολύ	πχ περικαλλής
	4 πάνω από το κανονικό	πχ περίεργος
ΠΡΟΘΕΣΗ	ΣΗΜΑΣΙΑ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
πρό	1 μπροστά από	πχ προπορεύομαι

	2 φανερά	πχ προαγορεύω
	3 περισσότερο	πχ προαιρούμαι
	4 πριν	πχ προλέγω
πρός	1 προς το μέρος	πχ προσάγω
	2 κοντά πλησίον	πχ προσοικῶ
	3 επιπλέον	πχ προσκτῶμαι
ΠΡΟΘΕΣΗ	ΣΗΜΑΣΙΑ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
σύν, (συμ-, συγ, συλ-, συσ-)	1 μαζί με., κάνω κάτι μαζί με άλλους	πχ συνοργίζομαι
	2 κάνω σε κάποιον κάτι που έχω κάνει και σε άλλους	πχ συγκτείνω
	3 πολύ καλά	πχ συνορῶ
ΠΡΟΘΕΣΗ	ΣΗΜΑΣΙΑ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
ὑπέρ	1 πάνω από	πχ υπεραίρομαι
	2 πέρα, πιο πέρα	πχ πχ. ὑπερπόντιος
	3 υπερβολικά	πχ. ὑπερπονῶ
	4 χαριστικά	πχ ὑπεραπολογοῦμαι
ΠΡΟΘΕΣΗ	ΣΗΜΑΣΙΑ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

υπό (υπ-,υφ-)	1 κάτω	πχ, υποχείριος υποβάλλω, υπόκειμαι
	2 κρυφά	π.χ. υποκινῶ
	3 πίσω	Π.Χ. υποστρέφω πχ υπακούω =υποχωρ;V
	4 για λίγο , σχεδόν	πχ υποφαίνω

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΘΕΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΝΘΕΣΗ

Οι κύριες προθέσεις, δηλαδή αυτές που χρησιμοποιούνται όχι μόνο στην σύνταξη

[εμπρόθετοι επιρρηματικοί προσδιορισμοί] αλλά και στη σύνθεση , συντίθενται με ρήματα αλλά και με ονόματα.

Όταν συντίθενται με ρήματα, διατηρούν την αρχική επιρρηματική τους σημασία

Όταν συντίθενται με ονόματα, άλλοτε διατηρούν την αρχική επιρρηματική τους σημασία και άλλοτε έχουν τις συνήθεις προθετικές σημασίες που διδάσκει το συντακτικό.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Έρη Ναθαναήλ , Φιλολόγος

